

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL III.

„Gazeta” este în fiecare zi.
Abonamente pentru ANSTRO-UNGARIA:
Pe un an 12 fl., pe șase luni 6 fl., pe trei luni 3 fl.
Pentru ROMÂNIA și STRĂINĂTATE:
Pe un an 40 franci, pe șase luni 20 franci, pe trei luni 10 franci.
Se primumără la toate oficiile poștale din țară și din afară și la dd. colectorii.
Abonamentul pentru Brașov:
la administrațiune, piața mare Nr. 22, etajul I.: pe un an 10 fl., pe șase luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr. Cu dusul în casă: Pe un an 12 fl., pe șase luni 6 fl., pe trei luni 3 fl. Înă exemplară 5 cr. v. a. sau 15 bani.
Atâtă abonamentele câtă și inserțiunile suntă a se plăti înainte.

Nr. 271.

Brașov, Luni, Marți 5 (17) Decembrie

1889.

Brașov, 4 Decembrie v.

„...De-ar ave un imperiu o armată câtă de mare, elă numai atunci va ave putere de viață și numai atunci va pute da peptă cu evenimentele mari și critice, decât în interiorul său voră domni liniștea și pacea precum și stări suportabile...”

Aceste cuvinte, ce le-a rostită conducătorul Germanilor boemi dr. de Plener în parlamentul austriac, cu ocazia dezbaterii asupra bugetului provisoriu, suntă foarte semnificative pentru nemulțămirea, ce domnesce în tabăra opoziției germane din Austria, căci ceea-ce numesce acestă deputat: consolidarea și întărirea morală a imperiului, nu este alta decât dorința de-a vedé realizată programul partidei liberale germane din Austria.

Dr. Plener a interpelată adecă țilele acestea pe ministrul-președinte Taaffe ca să se pronunțe asupra poziției, ce are de gând s'o ia guvernul față cu postulatele de dreptă publică ale Cehilor, și cu ocazia acestă nu numai că a declarată situațiunea interioară în Austria de rea și periculoasă, dăr a mai susținută, că Austria a ajunsă fiă considerată de întreaga Europă ca slăbită în intru. Contele Taaffe a respins acestă aserțiune susținendă, că lumea din afară pronunță cu stimă numele Austriei, ală căreia parlamentă a dată nu de multă probe, că scie aduce cele mai mari jertte pentru poziția ei de putere.

N'ajunge, că parlamentul a adusă jertte, răspuse d-lă Plener, n'ajunge că opozițiunea germană prin purtarea ei leală a ajutată să se voteze legea militară și alte legi spre consolidarea militară a imperiului, căci cu acestă consolidare încă nu este destulă, ci mai este de lipstă și consolidarea și întărirea morală a imperiului,

care, se înțelege, presupune, după Dr. Plener, împăcarea Germanilor.

Marea greutate este însă aflarea modului de a puté împăca de-o parte pe Germani și de altă parte pe Cehi, ceea ce a dovedit-o și discuțiunea din parlament, despre care vorbim.

Dr. Rieger s'a jeluittă, că încercările de-a împăca pe Germanii din Boemia făcute în 1887 și 1889 n'au reușită din cauza rezistenței partidei germane.

De altă parte Dr. Plener se plânge, că guvernul n'a făcută până acum nici o propunere pozitivă spre a se arăta preventivă față cu dorințele germane, ci din contră urmăză politica rezistenței și a respingerei tuturor dorințelor germane.

Cine e dăr cauza de nu se pôte face împăcarea? Cehii dică că Germanii suntă cauza, ér Germanii se plângă în contra Cehilor și a guvernului. Contele Taaffe însă susține că nici o plângere, nici ună atacă nu'lă va abate dela drumul pe care a pornită cu sprijinul majorității.

Acestă drum, dică contele Taaffe, trebuie să ducă la ună scopă și acesta este împăcarea între postulatele îndreptățite ale amânduror popórelor din Boemia, împăcare care nu i-se pare nerealizabilă pe lângă o moderațiune reciprocă și pe lângă concursul binevoitor al guvernului.

Suntemă curioși să vedemă ce va răspunde contele Taaffe la interpelețiunea deputatului Plener. Oră ce ar răspunde însă, e lucru înainte sigură, că Germanii voră rămâné neclintiți în opoziția loră până când nu va ajunge la cărmă partidă loră suprematistă și așa dăr, în înțelesul vorbirii lui Plener, Austria cu stările ei interne morale „neconsolidate” și „nesuportabile” va fi și în viitoră obiectul compătimitărei pentru întreaga Europă, va să

dică și pentru credincioșii aliați din imperiul german!

Acésta „compătimită” e mai elocventă decâtă dece vorbiri lungi parlamentare.

DIN AFARĂ.

Fermanul Sultanului.

Fermanul Sultanului, privitoră la Creta, n'a indestulită de locă pe locuitorii insulei. E aprópe generală părerea, că reformele promise nu voră restabili liniștea insulei. Marile puteri — dică corespondentul din Roma ală lui „Times” — ar face o mare greșală, decâtă nu ar stărui pe lângă Pórtă, ca să grăbescă cu concesionile ce ar garanta o pace durabilă. De altă parte, după informațiunile din Creta, poporațiunea insulei intr'atata s'a săturată de agitațiunile grecesci, încată îi este aprópe indiferentă anexarea insulei la Grecia... Deja siguranța păcii a devenită ilusoriă și nu lipsesce decâtă ocaziunea pentru ca locuitorii insulei să se răscóle din nou.

Italia și tripla alianță.

Contele Greppi, odinioară ambasador ală Italiei pe lângă curțile din Petersburg și Madrid, și care de presentă se află în Milan, a scrisă de curendă în „Perseveranza” o seriă de articoli privitori la politica esternă a Italiei și la poziția ce o ocupă acestă în tripla alianță. Postulă ambasadorul dică, că Italia, consciă de interesele sale, este datore să rupă cu desăvârșire legăturile de alianță cu puterile centrale din Europa. Rusia, dică contele Greppi, i-ar fi celă mai folositoră aliată ală Italiei care, decâtă vré într'adevăr să caute o alianță, ea trebuie s'o caute numai în părțile cele mai nordice ale Europei. Contele Greppi a trimisă conținutul articulelor săi ministrului de esterne rusesc, contelui Giers, care, după cum împărtășesce „Perseveranza”, a mulțămittă lui Greppi prin următórea scrisóre:

„Petersburg, 4 /16 Noemvre 1889. Iubite conte! Nu de multă am primită prin Iswolsky interesanta d-tale scrisóre. Întărziarea răspunsului meu a pricinuit-o

împrejurarea, că Iswolsky a făcută ună bogată estrasă din articoli d-tale pentru foile franceze, prin ceea ce m'ai îndatorată foarte multă făcendă prin acestă să aprețieză și mai multă cuprinsul loră. Mulțumescă din inimă, că mi-ai trimesă și mie articuli, cară m'au întărită și mai multă în vederile mele politice. Plăcută m'au atinsă cu deosebire rândurile scrise la adresa domnitorului meu și-a țerei mele, și asta cu atâtă mai veltosă, fiindcă seiu, că ele suntă isvorite dintr'o judecată din cele mai competente. Potă să-ți mai spună, că de asemenea simțiri a fostă pėtrunsă și înaltul meu domnitor, căruia i-am făcută cunoscută declarațiunile d-tale”. Semnat: Giers.

SCRILE ȚILEI.

Nouă uneltiri în contra școlólor române. În 10 Decemvre n., comisiunea pentru instrucțiune a camerei deputatilor din Pesta s'a ocupată cu raportul ministrului privitoră la starea învățămētului. La capitulul despre preparandii, raportorul M. Daniel a declarată, că preparandiile confesionale au o mulțime de scăderi și peste totă aceste școle nu mai au nici ună dreptă de a esista. Ministrul de instrucțiune Csaky a răspuns, că se pôte observa și la aceste preparandii ună mică progresă, dăr că se va îngriji, ca să fiă mai bine controlate parte de inspectorii unguresci școlari, parte de membrii consiliului de instrucțiune.

Dușmanii neamului românescă își întindă mereu uneltirile loră de maghiarizare. Până când?

Reuniunea femeilor române pentru ajutorarea veduvelor sėrace gr. or. din Brașov și Săcele și-a ținută adunarea generală ordinară în 30 Noemvre st. v., adecă în ziua de Sfântul Andrei, patronul ei. Adunarea a fostă cercetată de 42 de membre. Din lista membrólor s'a vėduttă ună numără de 94, parte membre fundatóre, parte membre active, și parte ajutatóre. Fondul reuniunei a ajunsă în restimpă de 6 ani la modesta

FOILETONUL „GAZ. TRANS.”

Torton contra Torton de Charles Blunt.

Advocatul Torton își făcuse norocul în puțină ani. Se înamoră în Miss Brandon, una din cele mai avute moștenitóre din Chicago, o peți și i căpētă mâna, dăr cu condițiune: ea elă să nu mai apere nici-odată casieri fugiți, bancheri falitiți, escrochi, ucigași, hoți și pungăși, cu ună cuvētă să nu mai apere pe nici ună individă din acea alésă cētă, care formeză majoritatea clientelei unui avocată renumită.

A alege între mâna d-șorei Brandon și între cariera sa nu i fi greu. Tinerul avocată nu trágănă nici ună momentă, primi mâna moștenitórei și renunță la ocaziunile ce i-se oferău d'a ținé pleoariile cele mai fulminante.

După mórtea socrului său — omulă trebuie dóră să aibă norocă — îi veni moștenirea și cu ea îi veniră admirabile locuri de pășune, cară se mărginēu cu acele câmpuri ce le cumpėrase elă odinioară.

Ună canală de irigațiune făcea atâtă pășunile câtă și câmpurile indoită de fructifere.

Mr. Torton căuta în totă timpulă să apere interesele soției sale. În totă timpulă!

Și așa găsi elă, că foarte multă apă de pe pământurile sale curgea pe pământurile moștenite.

„Drace! strigă elă, asta trebuie să ia ună sfērșită. E ună omă de totă rafinată moștenitorulă asta ală liveđiloră lui Brandon. Și adapă locurile sale de pășune cu apa mea!”

Apoi se lovi cu mâna peste frunte.

„Sunt nebuună, strigă elă, locurile lui suntă dóră locurile mele și decâtă apa mea trece la elă, trece dóră la mine!”

Și cu acestă afacerea se sfērși. Se sfērși? Așa credeți? Nu, nu se sfērși, ci tocmai se începă.

Din acelu momentă ilă chinuia necetată ună cugetă.

Nu era nici-decum altfelă, elă se fura pe sine însuși. Chibzui și érăș chibzui.

În fine puse de se făcă ună stăvilă, care opria apa d'a curge pe liveđi. Cu acestă fū apėrată interesulă lui Torton, proprietarul.

Dăr Torton moștenitorulă începă să protesteze în contra acestă. Apa curgea, de nu ținea minte, pe locurile de pășune. Elă avea așa-dără pe partea sa dreptulă statornicită prin obicei și nici ună omă nu putea dovedi, că Torton era îndreptățită a face stăvilă.

Și într'o bună diminiță Torton proprietarul surprinse pe Torton moștenitorulă, că i dărma stăvilă.

În ziua următóre păgubașulă înaintă la tribunală acușațiunea pentru conturbare a proprietății.

Ună casă splendidă!

Torton se duse într'o dă la avocatulă, care representa stăvilă, într'alta la avocatulă, care întreveni pentru dreptulă de a-lă dărma.

Nimenea nu cunoscea mai bine ca Torton părțile slabe ale contrarului și elă atrăgea totdeuna cu ageră pėtrundere atențiunea ambiloră advocați ai săi asupra aceloră părți slabe.

Și în timpă ce Torton devenia érăș advocată din crescută până'n tãlpi, se simția, lucru vrednică de însemnată, mai tinēră și mai vioiu.

Nu mai soția sa nu observa nimică din tóte astea.

Elă deveni însă mai tinēră în totă privința și se întórse, pe lângă jurisprudența sa, și la amorurile sale din trecută.

Dăr cu tóte astea nimică nu e așa de fină țesută etc.

Așa s'a întâmplată și aci.

Intr'o diminiță soția sa află nu numai despre procesă, care luase dimensiuni colosale, ci și despre tóte celelalte.

Urmă o scenă grozavă.

— Nu-i destulă, că ai întinată căsătoria noastră, strigă ea furiosă, ci te-ai făcută érăș și advocată!

— Și advocată!

La aceste cuvinte îi vine îndată o idee.

„Decă sunt advocată, își duse elă, atunci am îndatorirea să interviu, cu tóte mijlócele, pentru soția înșelată. Ce,

sumă de 3321 fl. Și în anul acesta s'au ajutat 30 de veduve sêrace cu câte 5 fl. În această adunare s'a ales un alt comitet nou constător din 11 membre pe periodul următor de 3 ani. Alegea s'a făcut prin votisere secretă, amăsurată statutelor. Constituirea comitetului va urma.

Reducerea tarifului pe zone. „Magyar-ság” este informat din isvor sigur, că ministrul Baross intenționează să facă un scădemânt în tarifului pe zone, în urma cărui un bilet de classa a III pentru zona a XIV va costa numai 3 fl. v. a.

Viriliști români ai comit. Sălagiu sunt pe anul 1890: George Filip, avocat în F. Santău, cu dare de 608 fl. 12 cr.; G. Pop, proprietar în Băsescl, cu dare de 580 fl. 70 cr.; Andreiu Cosma, proprietar în Șimleul Silvaniei, cu dare de 312 fl. 60 cr.; Vasile Mica, notar cercual în S. Odorheiu, cu dare de 263 fl. 20 cr.; Ioan C. Dragomir, preot în Năpradea, cu dare de 255 fl. 82 cr.; Mihai Bohățel, proprietar în Gelpeja, cu dare de 251 fl. 13 cr.; Ioan Pop, proprietar în Domn, cu dare de 204 fl. 04 cr.; Dănilă Delciu, notar cercual în Periceiu, cu dare de 194 fl. 26 cr.; Ioan Basta, proprietar în Chișfalău, cu dare de 177 fl. 78 cr.; Ioan Bancos, econom în Selsig, cu dare de 172 fl. 96 cr.; Simion Pop, notar cercual în Oarța de Jos, cu dare de 167 fl. 79 cr.; Mihail Pop, proprietar în Băsescl, cu dare de 162 fl. 40 cr.; Florian Coseană, avocat în Cehul Silvaniei, cu dare de 146 florin 66 cr.; Grigorie Ghivoco, proprietar în Domn, cu dare de 144 fl. 48 cr.; Alecsandru Pop, jude cercual în Cehul Silvaniei, cu dare de 138 fl. 32 cr. Cu totul 17 viriliști.

Din comitatul Timișului. Se spune, că o deputație de mai mulți Români din cercul Răcașului, în frunte cu protopopul G. Crăciunescu din Belintă, s'a dus la fișpanul Timișului și l'a rugat, ca la restaurarea procsimă comitatensă să fie cu luare aminte și la poporul român, și anume să pună în candidație pe un Român ca fișgăbiru. Fișpanul a răspuns, că ar împlini dorința deputației, dăr el trebuie să se țină de prescripsele legii, care dic, că o comisiune candidătoare are să facă candidările pentru posturile, în care au să fie aleși funcționari. Cu alte cuvinte, deputația n'are să sperze, că i-se va împlini dorința.

Prelegeri publice în Arad. Sâmbătă în 16/28 Decembrie a. c. se va începe ciclul prelegerilor publice, ce le aran-

giază asociațiunea aradană în sala seminarului diecesan. În numita di, spune „Biserica și școlă”, va prelege asesorul consistorial Augustin Hamsca despre: „Individualitatea națională și caracterul specific al poporului român”; er musica instrumentală și corul vocal al seminarului vor executa unele piese. Celelalte prelegeri se vor anunța succesiv.

Neruşinare jidovăscă. Doi Români din Cuşteiu, anume V. Maiogan și Josim Mogoș, au fost dați judecații ca falsificatori de bani. Tribunalul din Pesta, unde s'a pertractat procesul, a achitat pe Maiogan, acusatul principal — se vede că de „vinovat” ce era — er pe Mogoș l'a condamnat la 8 zile arest și 5 fl. amendă, fiindcă s'ar fi dovedit, că a pus în circulație monede de argint de 1 fl. În acest proces au fost chemați ca martori, tocmai la Pesta, câțiva țărani români din Cuşteiu. Ajungându în Pesta, unde nu se puteau înțelege la vorbă, nimenea n'a vrut să le dea sălaş pentru nopte, până ce aflându ei cu mare greu edificiul tribunalului, s'au plâns vice-președintelui Szekacs, fost președinte al tribunalului din Sibiu, care apoi a dispus de li-s'a dat sălaş într-o sală a tribunalului. Jidovii dela „Pester Lloyd” au găsit însă cu cale să se bată joc de bieții țărani români, făcându-i „murdari, cu barba sburlită, cu ochi sălbatici, cu opinci rupte, bravi cetățeni ai statului, cari au vagabundat totă noaptea din cărciumă în cărciumă fiind dați afară pretutindea din cauza esteriorului lor suspect și din pricina mirosului greu, ce l'a răspândeau.”

Etă cum veneticii de prin Rusia ori Galiția, veniți aci lăhniți de fôme, sdrênțoși și murdari, ađi, după ce și-au creat o poziție prin cunoscutele lor apucături, își bat joc de aceia, din munca cărora trăesc! Dăr ar trebui să știe acești venetici, că nici cel mai prădit țaran român nu decade la mardăria și parfumul jidovilor perciuanați maramureșeni, galițieni și rusești. Er decă acei bieți țărani țirți din Cuşteiu până la Pesta aveau opincile rupte și zechile mardare, asta-i o dovadă despre starea tristă și miserabilă în care l'a adus pe țaranul român stăpânirea ungrăscă cu veneticii perciuanați.

În reprezentanța orașului Timișora a fost ales, cu ocaziunea alegerilor din zilele trecute, și un Român!

Restaurarea funcționarilor în comitatul Trei-scaunelor se va face în 23 Decembrie n.

Comitat nou. Reprezentanța municipală din Panciova a adresat guver-

nului ung. o rugare, ca să înființeze un comitat nou, care să cuprindă părțile sudice ale comitatelor Torontal și Timiș, precum și o parte din comitatul Caraș-Severinului.

Țigările „virginia” și tripla alianță. E lucru cunoscut, că Maj. Sa monarhul Francisc Iosif a fost totdeauna mare amator al țigărilor „virginia”, pe care le fuma cu multă plăcere, până când medicii i-au recomandat să se lase de ele, căci sunt pré tari. Maiestatea Sa însă a dispus să i-se fabrice un nou fel de „virginia”, dintre cari a trimis 10,000 de bucăți regelui Umberto al Italiei. Fără îndoelă, dice „Erd. Hir.”, că acest prezent îi va face multă bucurie regelui italian, care este mare amic al acestor țigări. Se dice, că Maiestatea Sa va trimite din aceste „extravirginii” și împăratului Germaniei, pentru ca astfel să fie deplină egalitate în tripla alianță.

Duel între magnați. Aprôpe de Pesta s'a întâmplat zilele aceste un duel cu pistolul între contele Teleky Domokos și baronul Révay Gyula. N'a fost rănit nici unul.

Nenorocire la gara de nord din București. Joi la orele douăsprezece și jumătate, în dreptul cantonului B. M., se afla o mașină de manevră. Acesta a fost lovit de o altă mașină ce venia de pe linia Pitești, din care cauză a deraliat. Mașinistul și focarii dela această din urmă mașină au sărit, lăsându se mergă singuri cu totă forța, ce avea. Ea a dat mai întâi peste frânarul Dobre Tatulescu, cărui i-a retezat amândouă picioarele și apoi s'a dus de a isbit cu totă furia în zidul școlii de aspiranți. Nenorocitul frănar a fost transportat la spitalul Brăncovenesc, unde a și murit, er mașinistul și focarii au fost arestați. Ei vor fi dați în judecată. Abia s'era să pută reuși ca printr'o mașină să se scotă vagonul de poștă, sfărâmat, negreșit, din zidurile sălei de studiu a elevilor aspiranți la căile ferate, unde pătunsese. Ancheta a constatat, că culpabilii sunt mașinistul și focistul cari au fost beți. Nenorocirea ar fi fost teribilă, decă se întâmpla ca elevii aspiranți să fie în școlă la această oră, după cum se întâmplă adeseori. Atunci cu câteva minute înainte de întâmplare, elevii eșseră din sală.

Din parlamentul Austriac.

În zilele trecute debătându-se asupra bugetului, deputatul Plener a atacat, în numele liberalilor nemți, forțe aspru guvernul Taaffe. Plener a pro-

vocat guvernul printr'o interpelație, să se declare ce poziție are de gând să ia față cu pretențiunile de drept public ale Cehilor.

„Austria, a dist Plener, așteptă cu mare încordare să știe odată, ce măsură va lua guvernul față de aspirațiunile Cehilor. Guvernul, prin atitudinea sa îndoișă de până acum, nutrește tot mai mult agitațiunea și face, ca puterile străine să se încordeze atențiunea asupra acestei însemnate chestiuni a politicii Austriei. Guvernul de față, cărui îi place să apără așa de mult, că stă mai presus de partide, proclamându-se cu multă indeletnicire de „guvern al Maiestății Sale,” este dator să dea explicații și lămuriri sincere.”

„Guvernul a făcut deja atâtea concesii naționalităților, încât însuși guvernul a simțit de sigur neplăcerile ivite în urma acestor concesii. Judecătorul nepreocupat al stărilor interne din Austria nu pôte să dică decăt, că Austria nici odată n'a fost guvernată așa de rău ca acum, și că în privința internă, monarhia nici odată n'a mers mai rău ca sub guvernul actual. Prin poziția sa de față, a ajuns să fie compătimită de înțregă Europa, și astfel să fie obiectul unei rătăcioșe bucurii. În tôte părțile nu vedem decât semne de desbinare și descompunere... Intărirea elementului german este așa de necesară în statul acesta, încât fără această intărire noi suntem dați pradă ruinării și statul ruinei. Continuarea acestei politici duce la periclitarea existenței statului.”

Plener apoi polemiză cu Rieger, aruncându-i acestuia în față cuvintele: „eu și colegii mei de principii nu putem suferi, ca Nemții să fie jigniți în Boemia.” Rieger i-a răspuns: „dăr ca să vătămăm pe Cehi în Boemia suferiți și vă place?”

Cum se vede, lui Plener îi lasă gura apă după supremația germană ca pe timpul absolutismului, când majoritatea populației Austriei, care e negermană, era sclava minorității germane, precum majoritatea populației din Ardeal, Bănat și Țera ungrăscă, care e nema-ghiară, e ađi sclava minorității maghiare! Dăr au trecut acele vremuri, precum vor trece și ale supremației maghiare, luându-i locul egala îndreptățire. Ađi, când se șterge sclăvia în Africa, cum nu se va șterge ea în Europa?

Correspondența „Gaz. Trans.”

Sămălaul de Câmpiu, 1 Dec. 1889.

Correspondința datată în Cluș la 18 Noembrie a. c. și publicată în Nr. 250 a prețuitei „Gazete” a umplut de indignație sufletele tuturor omenilor de bine, cari cunosc de aprôpe împrejurările vieții publice a Câmpenilor noștri, specifice a Românilor din cercul electoral al Ormenișului de Câmpiu. Și cu drept cuvânt, de ôrece autorul numitei corespondințe, pe baza informațiilor sale numite pozitive, departe de a raporta starea faptică a lucrului cu respect la alegerea membrilor pentru congregațiunea comitatului Cluș întemplată la 13 Noembrie a. c. în Șopteriu, din contră a mistificat tot adevărul cu intențiunea vedită de a defăima preoțiunea acestui cerc, care numai așa ceva nu merită!).

Din care cauză — după ce prin imprudința (?? — Red.) corespondentului cu informații pozitive s'a atins o bubă? pe care cei cu durere s'au temut până acum să o atingă — pentru ca on. cetitori ai prețuitei „Gazete” să nu fie seduși a crede, că preoții și învățătorii noștri sunt indiferenți față de interesele noastre publice naționale — precum sunt

1) Asta nu-i adevărat. Pe preoții activi îi laudă și numai față cu cei ce nu-și împlinesc datoria națională își exprimă indignațiunea sa. — Red.

2) Indiferențismul? — Numai despre acesta a fost vorba. — Red.

bărbatul d-tale te-nselă? Ți pune în joc averea d-tale în procese nebunesci? Voi cere despărțirea (divorțul) și pedepsirea acestui om de nimic pentru întinarea căsătoriei!”

În ziua următoare scia întreg Chișago, afară de cei interesați în cauză, că Mistress Torton a dat prin avocatul ei cererea de divorț.

Și pôte nchipi omul senzațiunea ce o făcu acestu casu. Dăr care nu fu mirarea publicului, când vădu că însuși Mr. Torton reprezenta acușățiunea!

Judecătorul nu voia să știe nimic despre această, dăr avocatul insistă în cererea sa.

— Dăr d-ta însuși, interesul d-tale propriu!

— Condamnă-mă în contumacia! strigă Torton, pentru folosul meu personal nu voi neglija niciodată datoria chemării mele!

Cățiva amici se grăbiră d'a încunoscința pe Mistress Torton despre cele întâmplate, și cuprinsă de spaimă alergă la judecător.

— O, strigă avocatul, priviți la această nenorocită femeie, priviți lacri-

mile și disperarea ei! Asta-i deajuns pentru a pronunța o sentință de condamnare. Dați o lecțiune bărbaților căsătoriți, că nu este ertat a călca în picioare nepedepsiți drepturile unui bărbat!

Pledoaria lui a fost splendidă, însuși judecătorul se arătă mișcat și publicul entusiasmă, raportorii nu puteau birui să urmărescă seriind vorbirea cea strălucită, care avea să fie publicată mai târziu din cuvânt în cuvânt în edițiunile separate ale celor șesedece de diare din Chicago.

După ce se termină pledoaria, se ridică judecătorul și felicită pe orator.

— Și acum, deôrece ai reprezentat cauza soției d-tale atât de strălucit, te invit a susține apărarea în contra acușățiunii făcute și astfel a ne navuți cu un nou măreț cap de operă de oratori și de știință juridică.

Cu un gest mândru refuză Torton invitația.

El nimicea dora pe Torton soțul, îl pulverisase, îl disolvase în atomii săi; acesta nici nu mai exista.

Atunci răsuna un strigăt și soția lui pătrunse printe mulțime.

— Ță-mi, Torton, strigă ea, eu singură sunt de vină, n'ar fi trebuit nici odată să-ți interdic d'a fi avocat!

Și femeia, fără să se turbure de public, îmbrățișă la peptul său pe sərbătoritul orator, făcându-l să simță triumful său îndoit: ca avocat și ca soț.

Numai la rugările soției sale, așa duse el în vorbire sa ce urmă acum și mai cu efect, se înduplecă avocatul a i ierta soțului. Dăr să tragă o învățătură de aici: în densul va afla el totdeauna un judecător sever și un martor necoruptibil al oricărui rățăcir și al oricărui slăbiciun!

Vorbirea a fost, cum am dist, de necomparat. Torton fu ridicat pe umeri de public și dus în triumf din edificiul judecătoriei — nu în casa de nebuși, ci în locuința sa.

În ședința extraordinară fu ales președinte și orator al tuturor advocaților din Illinois, și cele șesedece de diare din Chicago apărură cu portretul și cu biografia lui Acesta fu cauza Torton contra Torton.

Cancelaria Negruțiu

în Gherla—Sz.-ujvár—Transilvania

DESCHIDE ABONAMENT PE ANUL 1890

la

AMICULU FAMILIEI. Ziaru beletristic și enciclopedic-literar — cu ilustrațiuni. — Cursul XIV. — Apare în 1 și 15 zi a lunii în număr câte de 2—3 côle cu ilustrațiuni frumoșe; și publică articlii sociali, poesii, povești, schițe, piese teatrale ș. a. — mai departe tractează chestiuni literare și științifice cu reflesione la cerințele vieții practice; apoi petrece cu atențiune viața socială a Românilor de pretutindenea, precum și a celorlalte poporațiuni din patriă și străinătate; și prin glume, în mare parte ilustrate, nisuesce a face câte o oră plăcută familiei strivite de grijile vieții; și preste totu nisuesce a întinde tuturor indivizilor din familiă o petrecere nobilă și instructivă. — Prețulu de prenumerațiune pre anul întregu e 4 fl., pentru România și străinătate 10 franci, lei, plătibili și în bilete de bancă ori marce postală.

PREOTULU ROMÂNŪ. Ziaru bisericescu, scolaru și literaru — cu ilustrațiuni. — Cursul XVI. — Apare în broșuri lunare câte de 2½—3½ côle, și publică portretele și biografiile arhierioru și preoților mai distinși, precum și alte portrete și ilustrațiuni, — mai departe articlii din sfera tuturor științelor teologice și între aceștia mulțime de predice pre dumineci, sâmbători și diverse ocațiuni, mai alesu funebrale, — apoi studii pedagogice-didactice și științifice-literare; și în urmă totu soiulu de amănunte și sciri cu preferința celor din sfera bisericescă, scolară și literară. — Prețulu de prenumerațiune pre anul întregu e 4 fl. — pentru România 10 franci — lei, plătibili și în bilete de bancă ori marce postală.

Colectanții primesc gratisu totu alu patrulea esemplaru.

Numeri de probă se trimitu gratisu ori-cui cere.

Totu de aci se mai potu procura și următoarele cărți din editura propriă:

Renascerea limbii românești în vorbire și scriere învederită și apretiată de Dr. Gregoriu Silași. (Op complet). Broșura I. II. și III. Prețulu broș. I. II. câte 40 cr. — Broșura III. 30 cr. Tote trei împreună 1 fl.

Merinde dela școlă seu învățături pentru popor cu lese din ziarulu unui scolaru de Dr. Georgiu Popa. — Opulu acesta, pentru povăturile lui valorose, are se ocupe unu locu de frunte în bibliotecile nostre poporale. D-lu autoru a avut nimerita idee, de a publica prin opulu de față unu ziaru de școlă, ce și-lu făcuse ca elevu de anul I alu școlii poporale superioare din Câmpeni, va se dica pe când era în alu 4-lea anu de școlă. În acestu ziar se cuprindu diferite impresiuni din copilăria, atâtu din școlă câtu și afară de școlă: o colecție bogată de diferite povăturii primite dela învățatorulu seu, pe cari autorulu le-a prelucratu și desvoltatu cu multă îngrijire. Cele mai fundamentale principii cu privire la morală, religiune, naționalitate, igienă, economie, istorie etc. etc. se află în acestu opt, așa că singuru numai câteva din cele 32 capitule, cum ar fi d. es. capitulu despre fumat, despre curățirea trupului etc. ar fi de ajunsu pentru a merita se nulipsescă din nici o bibliotecă poporală românească. Opulu cuprinde 289 pagine 8° — Prețulu unui esemplaru cu porto-francatu e 1 fl. 10 cr.

Barbu cobzariulu. Novelă originală e Emilia Luugu. Prețulu 15 cr.

Puterea amorului. Novelă de Paulina C. Z. Rovinaru. Prețulu 20 cr.

Idealulu pierdut. Novelă originală de Paulina C. Z. Rovinaru. Prețulu 15 cr.

Opera unui omu de bine. Novelă originală. — Continuarea novejii: **Idealulu pierdut** de Paulina C. Z. Rovinar. Prețulu 15 cr.

Miseriile sociale. Novelă de Paulina C. Z. Rovinaru. Prețulu 20 cr.

Fântana dorului. Novelă poporală de Georgiu Simu. Prețulu 10 cr.

Codreanu craiulu codrului. Baladă de Georgiu Simu. Prețulu 10 cr.

Ultimulu Sichastu. Tradițiune de Georgiu Simu. Prețulu 10 cr.

Bunica și Nepotelulu. Schiță din sfera educațiunii. După Ernest Legouvé G. Simu. Prețulu 10 cr.

Probitatea în copilăria. Schiță din sfera educațiunii. După Ernest Legouvé. Prețulu 10 cr.

Elu trebuie se se însore. Novelă de Maria Schwartz, traducere de N. F. Negruțiu. Prețulu 25 cr.

Branda seu Nunta fatală. Schiță din emigrarea lui Dragoșu. Novelă istorică națională. Prețulu 20 cr.

Numerii 76 și 77. Naratiune istorică după Wachsmann, de Ioan Tanco. Prețulu 30 cr.

Hermanu și Dorotea după W. de Goethe, traducțiune liberă de Constantin Morariu. Prețulu 50 cr.

Ifigenia în Tauria. Tragediă în 5 acte după Euripide, tradusă în versuri de Petru Dulfu. Prețulu 30 cr.

Carmen Sylva. Prelegere publică ținută în salele gimnasiulu din Fiume prin Vincenziu Nicoră, prof. gimnas. — Cu portretulu M. S. Reginei României. Prețulu 15 cr.

Poesii, de Vasiliu Ranta-Buticescu. Unu volumu de 192 pagine, cuprinde 103 poesii bine alese și arangiate. Prețulu redusu (dela 1 fl. 20 cr.) la 60 cr.

Trandafiri și violele, poesii poporale, culese de Ioan Popu Reteganu. Unu volumu de 14 côle. Preț. 60 cr.

Tesaurulu dela Petrosa seu Cloșca cu puii ei de aur. Studiu archeologic de D. O. Olinescu. Prețulu 20 cr.

Biblioteca Sătenulu Român. Cartea III și IV, cuprindu materii forte interesante și amuzante. Prețulu la ambele 50 cr. — câte una deosebi 30 cr.

Biblioteca Familiei. Cartea I. Cuprinde materii forte interesante și amuzante. Prețulu 30 cr.

Colectă de recepte din economie, industrie, comerciul și chemia. Prețulu 50 cr.

Economia pentru școlile popor. de T. Roșiu. Ed. II. Prețulu 30 cr.

Spicuire din istoria pedagogiei la noi — la Români. De V. Gr. Borgovan. Prețulu 15.

Manualu de Gramatica limbii române pentru școlile poporale în trei cursuri, de Maximu Popu, profesorulu la gimnasiulu din Năseudu. — Manualu aprobatu prin ministeriulu de culte și instrucțiune publică cu rescriptulu de data 26 Aprilie 1886, Nr. 13,193. — Prețulu 30.

Nu me uita. Colecțiune de versuri funebrale, urmate de iertăciuni, epitafe ș. a. Prețulu 50 cr.

Carte conducătoare la propunerea calculării în școlă poporală pentru învățatori și preparanți. Broș. I. scrisă de Gavrilu Trifu profesorulu preparandialu. Prețulu 80 cr.

Catechese pentru pruncii școlari din școlile poporale. După George Mey preotulu în Schörrkirch din diecesa de Rottenburg de Titu Budu parochu gr. cat. în Satu-Singatagu, protopopulu distr. Mara. adm. Vicarialu alu Marameșului etc. etc. Edițiunea II. Prețulu unui esemplaru cu porto francatu 1 fl. 05 cr.

Din trecutul Silvaniei. Legendă de Victoru Russu. Prețulu unui esemplaru cu porto francatu 1 fl. 05 cr.

Prin mörte la victoriă. Comediă într'unu act. După A. Kotzebue localisată de Irina Souea n. Bogdanu. Prețulu unui esemplaru 10 cr.

Influința mândriei. Novelă de Paulina C. Z. Rovinaru. Prețulu unui esemplaru 30 cr.

Cuvântări bisericesci în tote sârbătorile de peste anu de Ioan Papiu. — Unu volumu de peste 24 côle 8° mare, hârtia fină. — Numele d-lui I.

Papiu este multu mai bine cunoscutu clerulu român, decâtu se fia de lipsă a mai recomanda acestu nou productu alu d-sale. Clerulu român a învățatu a'i apretu scrierile d-sale pentru însemnata loră valoare literară. — Noulu tomu de predici întrece însu tote volumurile de predici edate până acum, prin întocmirea sa — avându o notiță istorică la fie-care sârbătoare, — care arată timpul introducerei, fazele prin cari a trecut și modul cum s'a stabilitu respectiva sârbătoare. — Prețulu unui esemplaru cu porto francatu e 2 fl. v. a.

Cuvântări funebrale și iertăciuni pentru diferite casuri de mörte, întocmite de Ioan Papiu. — Acestu volumu de peste 24 côle cuprinde: 8 cuvântări acomodate pentru ori-ce casuri ordinare de mörte, 4 pentru casuri ordinare de mörte întâmplătoare în timpuri diferite ale anulu, 10 la casuri ordinare însu mai speciali de mörte, 4 la înmormântarea omenilor bătrani, 5 la înmormântarea pruncilor, tinerilor și a junilor, 9 la casuri de mörte speciali; — apoi pe mai bine de patru côle urmază o mulțime de iertăciuni precedate de o introducere generală în iertăciuni, și anume: 1 iertăciunile bărbatulu dela muiere, 2 — a muierei dela bărbatu, 3 — a părintelui dela fii, 4 — a mamei dela fii, 5 — a fiilor dela părinți, 6 a fratelui seu surorii dela frați și surori, 7 — a nepoților dela moși, moșe, bun, bune, străbuni, străbune, 8 — a nepoților dela unchiu și mătușe, 9 — dela nemuri și consăngenii mai depărtați, 10 — dela consuți de aceeași ocupațiune 11 — dela binefăcătoru, amici, cunoscuți și dela toți creștinii adunați. Recomandău clerulu român acestu bogatu volumu de cuvântări funebrale și iertăciuni lucrate amăsuratu tuturor cerințelor preoției fungente la casuri funebrale. Prețulu unui esemplaru speditu franco e 2 fl. v. a.

Cuvântări bisericesci, tomulu III, scrise de Ioan Papiu. — Acestu tomu cuprinde predici pe Dumineci și se estinde pe 12 côle 8° mare. — Prețulu unui esemplaru speditu franco e 1 fl. v. a.

Orientele catolicu seu concordantele tradițiunii în două limbi — română și latină, tractează despre primatul bisericeii și se estinde pe 22 côle 8° mare. — Scrisu de Ioan Papiu. — Opulu acesta a fostu recensatuu favoritoru și laudat și de foile străine. — Prețulu unui esemplaru speditu franco e numai 1 fl. 50.

Resultatele filosofiei seu cunoscințele cele mai de frunte despre natura spirituală a omulu, despre relațiunile și scopulu lui espuse în modu popularu de profesorulu Dr. Iosif Frapporti și prelucrate în traducere liberă (cu facultate dela autorulu) de Ioan Papiu. — Acestu opă, care se estinde pe 11, côle 8°, e forte acomodată ca premiu pentru cei ce absolvă școlă poporală,

se vinde cu prețulu numai de 50 cr esemplariulu speditu franco.

Manualu catecheticu pentru primii ani scolastici, prelucratu după I. A. Fritz de Basiliu Rațiu, fostu profesor de s. scriptură, catechetică și metodică în seminariulu arhidieceșan din Blășiu, actualmente vicaru archiepiscopescu în Făgărașu. — Acestu opă de mare însemnătate pentru literatura catechetică română este o prelucrare liberă, schimbându unele aplicări practice cu altele recerute de relațiunile și lipsele băieților nostri, ér ceremoniele bisericesci înlocuindu-le cu cele prescise și usitate în biserica noastră română. În note se arată și procederea ce are se observe catecheticulu față cu discipulu sei. Acastă scriere are se fia unu îndreptaru în mâna catechetilor, învățătorilor și a părinților la instrucțiunea religioasă-morală, ce au se o dea miciloru băieți. — Prețulu unui esemplaru din acestu opă, — care poartă clausula aprobării prea ven. Ordinariatu metropolitanu din Blășiu și care cuprinde 222 pag. 8°, avându mai multe poesii în textu, — este 1 fl.

Omiliile celui dintre sfinți Părintelu nostru Ioan Gură-de-Auru la epistolele sfântulu apost. Paulu către Titu și Filemonu. Traduse de Constantin Morariu. Prețulu unui esemplaru cu porto francatu e 60 cr.

Dumnezeesca liturgie a celui dintru sfinți părintelu nostru Ioan Chrysostomu compusă din operele acelu sfântu părinte, de Ioan Boroșiu parochu gr. cat. și ases. consist. Prețulu unui esemplaru cu porto-francatu e 40 cr.

Cele mai eftine cărți de rugăciuni:

Mărgăritaru sufletulu. Carte bogată de rugăciuni și cântări bisericesci, forte frumosu ilustrată. Prețulu unui esemplaru broșurat e 40 cr., legatu 50 cr., legatu în pânză 80 cr., legatu mai fin 1 fl., legat în piele 1 fl. 30, în legatură de luxu 2.50—2.80

Micul mărgăritaru sufletescu. Cărticică de rugăciuni și cântări bisericesci — frumosu ilustrată, pentru pruncii școlari de ambe secsele. Prețulu unui esemplaru broșurat e 15 cr., — legatu 22 cr., legatu în pânză 26 cr.

Cărticică de rugăciuni și cântări pentru pruncii școlari de ambe secsele. Cu mai multe icône frumoșe. Prețulu unui esemplaru e 10 cr.; 50=3 flor.; 100=5 fl.

Visulu Prea Santei Vergure Maria a Născătoareii de D-șeu urmatu de mai multe rugăciuni frumoșe. Cu icône frumoșe. Prețulu unui esemplaru legat speditu franco e 12 cr., 50 esemplare 5 fl., 100 esemplare 9 fl. v. a.

Epistolia D. N. Isusu Christosu. Prețulu unui esemplaru legatu și speditu franco e 15 cr.; 40 de esemplare 6 fl.; 100 esemplare 10 fl.

A se adresa la „CANCELARIA NEGRUȚIU” în Gherla (Sz.-ujvár. — Transilvania), unde se cumpără acțiunile tuturor băncilor române cu prețurile cele mai bune.